

EAP eetikajuhend

Euroopa Psühhoteraapia Assotsiatsiooni (EAP)

EETIKAKOODEKS

PREAMBUL:

Psühhoteraapid väärtustavad inimest, austavad tema väärikust ning aitavad kaasa inimeste põhiõiguste püsimisele ja kaitsmisele.

Nad on pühendunud inimkäitumise alaste teadmiste tõstmisele ja inimeste teadlikkuse suurendamisele iseendast ja teistest. Psühhoteraapid hoolitsevad, et sellist teadmist kasutatakse inimese hüvanguks.

Nimetatud eesmärkide poole pürgides annavad nad oma parima, et kaitsta nende inimeste heaolu, kes on otsinud nende teenuseid, kes on seotud teenust kasutavate inimestega (juhul kui see pole vastuolus klientide vajadustega) ning kes osalevad uuringutes.

Psühhoteraapid austavad oma kutseala ja teiste valdkondade esindajaid ning annavad oma parima – nii palju, kui see on võimalik, ning seni kuni see ei lähe vastuollu nende klientide huvidega –, et jagada täit informatsiooni ja väljendada vastastikkust austust.

Nad kasutavad oma oskusi vaid eesmärkidel, mis on antud väärtustega kooskõlas, ega luba teadlikult oskuste väärkasutamist kellegi teise poolt.

Psühhoteraapid aktsepteerivad järelepärimise- ja suhtlemisvabadusega kaasnevat vastutust tegutseda kompetentselt, rakendada oskusi objektiivselt ja hoolitseda klientide, kolleegide, õpilaste, uuringuosaliste ja ühiskonna liikmete parimate huvide eest.

Neis pürgimustes juhivad psühhoteraapid üksikasjalikest eetilistest põhimõtetest järgmistes valdkondades:

1. Vastutus
2. Kompetentsus
3. Moraalsed ja juriidilised standardid
4. Konfidentsiaalsus
5. Kliendi heaolu
6. Professionaalsed suhted

7. Avalik esinemine
8. Hindamismeetodid
9. Uuringud.

Psühhoterapeudid teevad koostööd erialaste, riiklike ja Euroopa tasandi organisatsioonide ja liitudega ning Euroopa Psühhoteraapia Assotsiatsiooniga (EAP) Nad vastavad aja- ja asjakohaselt järelpärimistele ja nõudmistele, mille on esitanud vastavate organisatsioonide, mille liikmed nad on või kuhu nad kuuluvad, eetika- või erialakomiteed.

Euroopa psühhoterapeudi sertifikaadi (ECP) omistamine kohustab psühhoterapeuti järgima kõiki neid põhimõtteid.

1. VASTUTUS

Üldpõhimõte: Teenust pakkudes järgivad psühhoterapeudid oma ala kõrgeimaid standardeid. Nad vastutavad oma tegude tagajärgede eest ja annavad oma parima, et nende teenuseid kasutataks kohaselt.

1a: Praktikutena on psühhoterapeudid teadlikud oma kaalukast sotsiaalsest vastutusest, kuna nende soovitusel ja professionaalne tegevus võivad muuta teiste elusid. Nad on valvsad, et isiklikud, sotsiaalsed, organisatsioonilised, finantsilised, keskkondlikud või poliitilised olukorrad ja surve ei viiks nende mõju väärkasutamiseni.

1b: Psühhoterapeudid räägivad klientidega ennetavalt läbi kõik koostööd puudutavad asjaolud. Nad väldivad suhteid, mis võivad vähendada nende objektiivsust või tekitada huvide konflikti.

1c: Psühhoterapeutidel lasub vastutus teha kõik endast sõltuv, et ennetada kogutud teabe moonutamist, väärkasutust või varjamist institutsiooni või asutuse poolt, kus nad töötavad.

1d: Riiklike ühenduste või organisatsioonide liikmesusest sõltumatult säilib psühhoterapeutidel üksikisikuline vastutus oma ala kõrgeimatele standarditele vastamise eest.

1e: Koolitajate või väljaõpetajatena loevad psühhoterapeudid oma peamiseks kohuseks aidata teisi teadmiste ja oskuste omandamisel. Nad hoiavad ülal kõrgeid standardeid, esitades infot objektiivselt, terviklikult ja täpselt.

1f: Uurijatena vastutavad psühhoterapeudid uurimisteede ja -meetodite ning analüüsi- ja raporteerimisviiside valiku eest. Nad kavandavad uurimuse selliselt, et eksitavate tulemuste tõenäosus oleks võimalikult väike. Põhjalikus arutelus kirjeldavad nad oma andmete ulatust, eriti selles osas, kus nende töö puudutab sotsiaalpoliitikat või seda võidakse tõlgendada kindla

ealise, soolise, rahvusliku, sotsiaalmajandusliku või mõne muu sotsiaalse grupi kahjuks. Tööde avaldamisel ei varja nad ümberlukkavaid andmeid ega eira leidude võimalikke alternatiivseteid hüpoteese ja selgitusi. Psühhoterapeudid ei võta vastu tunnustust töö eest, mida pole tegelikult teinud. Nad kooskõlastavad uuringu eel kõigi asjassepuutuvate isikute ja üksustega uurimisandmete jagamise ja kasutamise ootused. Andmete kogumise olustikku sekkutakse minimaalselt.

1g: Superviisoritena peavad psühhoterapeudid oma peamiseks kohustuseks aidata teistel inimestel suurendada teadmisi ja oskusi. Nad tagavad refleksiivse õppimise kõrged standardid.

2. KOMPETENTSUS/PÄDEVUS

Üldpõhimõte: Kõik psühhoterapeudid vastutavad laiemal üldsusel ja elukutsel kui terviku huvides kõrgete pädevusstandardite hoidmise eest. Psühhoterapeudid teadvustavad nii oma kompetentsi kui ka kasutatavate meetodite piire. Nad pakuvad ainult selliseid teenuseid ja kasutavad vaid neid meetodeid, mis vastavad väljaõppe ja kogemuse kaudu omandatud kvalifikatsioonile. Teemade puhul, mille kohta tunnustatud standardid puuduvad, võtavad psühhoterapeudid kasutusele kõik vajalikud ettevaatusabinõud, et kaitsta oma klientide heaolu. Nad hoiavad end kursis ajakohase tervisealase, teadusliku ja erialase teabega, mis on seotud nende pakutava teenusega.

2a: Psühhoterapeudid annavad oma kompetentsuse, hariduse, väljaõppe ja kogemuse kohta täpset informatsiooni. Oma hariduse ja erialase väljaõppe kinnituseks esitavad nad ainult need kraadid või kvalifikatsioonid, mis on omandatud mainekas või EAP poolt tunnustatud õppeasutuses. Nad tagavad, et vastavad vähemasti minimaalsetele professionaalsetele standarditele, mille on kehtestanud EAP, asjakohastele National Awarding Organisation'i kriteeriumitele ja nende modaalsuse või meetodi European Wide Accrediting Organisation'i kriteeriumitele, kui neid on. Nad suhtuvad austusega muudesse allikatesse, mille kaudu on saanud oma hariduse, väljaõppe ja kogemused.

2b: Psühhoterapeudid teevad hoolsat eeltööd ja ettevalmistusi, et nende tegutsemise praktikute, koolitajate või väljaõpetajatena vastaks kõrgeimatele standarditele ning et nende suhtlus oleks täpne, aja- ja asjakohane.

2c: Psühhoterapeudid aktsepteerivad elukestva õppe ja isiksusliku arengu vajadust. Nad on avatud uutele lähenemistele ning ajas muutuvatele ootustele ja väärtustele.

2d: Psühhoterapeudid arvestavad individuaalsete erinevustega, mis puudutavad muuhulgas vanust, sugu, sotsiaalmajanduslikku ja etnilist tausta või erivajadusi. Vastava väljaõppe,

kogemuse või konsultatsioonide kaudu tagavad psühhoterapeudid erivajadusega inimestele kompetentse ja kohase teenuse.

2e: Psühhoterapeudid, kes teevad testitulemuste alusel otsustusi indiviidide või poliitika kohta, hoiavad end kursis psühholoogilise või haridusliku hindamise, valiidsusprobleemide ja testiuuringutega.

2f: Psühhoterapeudid võtavad arvesse, et isiklikud probleemid ja konfliktid võivad segada nende professionaalset sooritust. Seega hoiduvad nad ettevõtmistest, mille puhul võivad nende isiklikud probleemid viia ebaadekvaatse tegutsemiseni või kahjustada klienti, kolleegi, õpilast või uurimuses osalejat. Juhul kui nad on saanud teadlikuks, et nende isiklikud probleemid on nende tegutsemist selliselt mõjutanud, otsivad nad kompetentset professionaalset abi, selgitamaks välja, kas ja mil viisil on vaja praktiseerimist peatada, lõpetada või piirata.

2g: Uude tegutsemisvaldkonda sisenedes hoolitsevad psühhoterapeudid selle eest, et on läbinud vajaliku väljaõppe, vastavad enne praktiseerima asumist tegevusele või valdkonnale esitatud pädevusnõuetele ja nende tegevus uues valdkonnas on võimalikult kõrgetasemeline. Nad hoolitsevad, et ühegi senise tegevusega pole vastuolu, segadust ega konflikti.

3. MORAALSED JA JURIIDILISED STANDARDID

Üldpõhimõte: Psühhoterapeutide moraalsed ja eetilised käitumisstandardid on eraasi, nagu kõigil teistel kodanikel, välja arvatud juhul, kui need võivad takistada professionaalsete kohustuste täitmist või vähendada avalikku usaldust psühhoterapia ja psühhoterapeutide vastu. Psühhoterapeudid arvestavad oma käitumises kehtivaid ühiskondlikke standardeid ja võimalikku mõju, mida nende standardite järgmine või eiramine võib avaldada nende psühhoterapeutilise töö kvaliteedile. Psühhoterapeudid teadvustavad, et nende avalik käitumine võib mõjutada kolleegide suutlikkust täita oma professionaalseid kohustusi.

3a: Professionaalidena käituvad psühhoterapeudid EAP ja National Awarding Organisation`i (NAO) põhimõtete ning nende instituudi või assotsiatsiooni standardite ja praktikat puudutavate suuniste kohaselt. Samuti järgivad psühhoterapeudid riiklikke seadusi ja regulatsioone. Juhul kui Euroopa, riiklikud, kohalikud, organisatsioonilised või institutsionaalsed seadused, regulatsioonid või praktikad lähevad vastuollu EAP, NAO või nende institutsiooni või assotsiatsiooni standardite või suunistega, teavitavad psühhoterapeudid, et on seotud EAP, NAO ning institutsiooni või assotsiatsiooni standardite või suunistega, ning tegutsevad võimalusel konflikti lahendamise suunas. Professionaalidena panustavad nad õiguslike ja poolõiguslike regulatsioonide arendamisesse, mis teenivad

parimal võimalikul moel avalikku huvi, ning tegutsevad avaliku huviga vastukäivate kehtivate regulatsioonide muutmise nimel.

3c: Oma professionaalsetes rollides väldivad psühhoterapeudid igasugust tegutsemist, mis kuritarvitab või vähendab klientide või muul moel mõjutatud isikute inimõigusi, õigushüvesid või kodanikuõigusi.

3d: Praktikute, koolitajate, väljaõpetajate ja uurijatena on psühhoterapeudid teadlikud, et isiklikud väärtused võivad mõjutada nende kommunikatsiooni, tehnikate kasutamist, vaadete või materjalide valikut ja esitlust ning uurimistöö olemust või käiku. Tundlike teemadega tegeledes aktsepteerivad ja austavad nad klientide, õpilaste, väljaõppes või uurimuses osalejate erinevaid hoiakuid ja tundlikkust.

4. KONFIDENTSIAALSUS

Üldpõhimõte: Psühhoterapeudid on kohustatud austama isikutelt psühhoterapeutilise töö käigus saadud informatsiooni konfidentsiaalsust. Nad avaldavad saadud teavet teistele isikutele ainult isiku loal (või isiku seadusliku esindaja loal), välja arvatud neil harvadel juhtudel, kui teabe varjamine seaks tõenäoliselt isiku või teised isikud selgesse ohtu. Psühhoterapeudid informeerivad oma kliente konfidentsiaalsuse õiguslikest piiridest. Teistele info avaldamiseks võetakse asjassepuutuvalt isikult enamasti kirjalik luba.

4a: Kliinilise või konsulteeriva suhte käigus kogutud informatsiooni või laste, õppurite, töötajate ja muude isikute kohta käivaid hindamisandmeid arutatakse vaid professionaalsetel eesmärkidel ja ainult juhtumiga seotud inimestega. Kirjalikes ja suulistes raportites kajastatakse vaid hindamise või suunamise seisukohalt asjakohaseid andmeid ning põhjendamatu privaatsuse rikkumist välditakse igal võimalikul moel.

4b: Psühhoterapeudid, kes esitavad professionaalse töö käigus kogutud isiklikku teavet kirjatükkides, loengutes või muul avalikul moel, küsivad selleks eelnevalt piisava nõusoleku või varjavad tuvastamist võimaldava informatsiooni.

4c: Psühhoterapeudid kannavad hoolt, et tagada konfidentsiaalsus andmete säilitamisel ja hävitamisel ning ajal, kui neid endid pole võimalik kätte saada.

4d: Töötades alaealistega või isikutega, kes pole võimelised andma tahtelist informeeritud nõusolekut, kannavad psühhoterapeudid erilist hoolt, kaitsmaks nende inimeste parimaid huve, ning konsulteerivad teisi asjaosalisi kohaselt.

5. KLIENDI HEAOLU

Üldpõhimõte: Psühhoterapeudid austavad ja kaitsevad nende inimeste ja gruppide väärikust ja heaolu, kellega nad töötavad. Juhul kui klientide ja psühhoterapeudi tööandja vahel ilmneb huvide konflikt, selgitavad psühhoterapeudid, kelle ees ja millist vastutust nad kannavad, ning informeerivad kõiki osapooli oma kohustustest. Psühhoterapeudid informeerivad oma kliente täiel määral kõigi hindavate, ravivate, hariduslike või väljaõppesse puutuvate protseduuride eesmärgist ja olemusest ning tunnustavad avalikult klientide, õppurite, väljaõppes või uurimuse osalejate vabadust otsustada osalemise üle. Inimeste sundimine osalemisele või teenusega jätkamisele on ebaetiline.

5a: Psühhoterapeudid teadvustavad püsivalt oma vajadusi ning oma positsiooni võimalikku mõjukust, näiteks klientide, õppurite, väljaõppes või uurimuses osalejate ja alluvate suhtes. Nad väldivad selliste isikute usalduse ja sõltuvuse ärakasutamist. Psühhoterapeudid väldivad võimalusel topeltsuhteid, mis võivad häirida nende professionaalset otsustusvõimet või suurendada ärakasutamise riski. Selliste topeltsuhete hulka kuulub muuhulgas terapeutiline või uurimisalane tegevus oma alluvate, tudengite, superviseeritavate, lähedaste sõprade või sugulaste suhtes. Seksuaalsuhted klientide, õpilaste või uurimuses osalejatega on ebaetilised.

5b: Kui psühhoteraapeut nõustub pakkuma kliendile teenust kolmanda isiku palvel, siis võtab psühhoteraapeut endale vastutuse selgitada kõigile osapooltele antud suhete olemust.

5c: Kui organisatsiooni nõudmised eeldavad psühhoterapeudilt nende või muude eetiliste põhimõtete rikkumist, selgitavad psühhoterapeudid välja, milles seisneb konflikt esitatud nõudmiste ja põhimõtete vahel. Nad teavitavad kõiki osapooli oma eetilistest kohustustest psühhoteraapeutidena ja astuvad vajalikke samme.

5d: Psühhoterapeudid sõlmivad ennetavalt rahalised kokkulepped, mis kaitsevad klientide, õppurite, väljaõppes või uurimuses osalejate parimaid huve ja on neile selgelt arusaadavad. Klientide suunamise eest professionaalsetele teenustele ei anna ega võta psühhoterapeudid vastu mingeid hüvesid. Teatud osa oma tegevusest panustavad nad teenustele, mille eest saavad vähest rahalist tasu või üldse mitte.

5e: Psühhoterapeudid lõpetavad kliinilise või nõustamissuhte kohe, kui ilmneb, et klient ei saa sellest kasu või vajab suhte lõpetamist.

6. PROFESSIONAASED SUHTED

Üldpõhimõte: Psühhoteraapid suhtuvad oma töös austusega psühhoteraapia, psühholoogia, meditsiini ja teiste valdkondade kolleegide vajadustesse, erikompetentsidesse ja kohustustesse. Nad austavad nende kolleegide institutsionaalsest või organisatsioonilisest kuuluvusest tulenevaid õigusi ja kohustusi.

6a: Psühhoteraapid mõistavad seotud erialade kompetentsivaldkondi. Nad kasutavad kõiki professionaalseid, tehnilisi ja administratiivseid ressursse, mis teenivad klientide parimaid huve. Formaalsete suhete puudumine teiste professionaalidega ei vabasta psühhoteraapeute vastutusest tagada oma klientidele parim professionaalne teenus. Samuti ei vabasta see kohustusest olla täiendavate või alternatiivsete lahenduste leidmisel ettenägelik, hoolas ja taktitundeline.

6b: Teiste erialarühmadega töötades teadvustavad ja arvestavad psühhoteraapid nende traditsioone ja praktikaid ning teevad selliste gruppidega koostööd. Kui isik saab sarnast teenust teiselt professionaalilt, kaalub psühhoteraapeut hoolikalt seda professionaalset suhet ning läheneb kliendi terapeutilistele teemadele ja kliendi heaolule ettevaatlikkuse ja tundlikkusega. Psühhoteraapeut arutab neid teemasid kliendiga, et vähendada segaduse või konfliktide tekkimise tõenäosust, ning püüab teiste seotud professionaalidega säilitada võimalikult selge ja kokkulepetel põhineva suhte.

6c: Psühhoteraapid, kes annavad tööd või superviseerivad teisi professionaale või väljaõppes osalevaid professionaale, aktsepteerivad oma kohustust hõlbustada nende edasist erialast arengut ja tagada oma tegutsemise läbi nende kompetentsus. Nad tagavad kohased töötingimused, õigeaegsed hindamised, konstruktiivse konsultatsiooni ja praktikavõimalused.

6d: Psühhoteraapid ei kuritarvita oma professionaalseid suhteid klientide, superviseeritavate, õppurite, alluvate või uurimustes osalejatega seksuaalselt või muul moel. Psühhoteraapid ei kiida heaks ega tegele seksuaalse ahistamisega. Seksuaalseks ahistamiseks loetakse tahtlikke või korduvaid seksuaalse sisuga kommentaare, žeste või füüsilisi kontakte, mis on nende saajale soovimatud.

6e: Kui psühhoteraapeut on teadlik teise psühhoteraapeudi poolsest eetilisest üleastumisest, siis püüab ta, kui see tundub kohane, olukorda mitteametlikult lahendada, juhtides psühhoteraapeudi tähelepanu kõnealusele käitumisele. Väikese ja/või tundlikkuse, teadmiste või kogemuse puudumisest tingitud eksimuse puhul on selline lähenemine enamasti kohane. Selliste mitteametlike korrektiivsete sammude astumisel peetakse silmas asjakohaseid konfidentsiaalsuse nõudeid. Juhul kui rikkumist pole võimalik sellise mitteametliku

sekkumisega lahendada või see on tõsisema loomuga, juhib psühhoterapeut sellele kohase institutsiooni, assotsiatsiooni või erialase eetikakomisjoni tähelepanu.

6f: Publikatsiooni autorlus omistatakse vastavalt tehtud professionaalsele panusele. Mitme isiku poolt ühisesse projekti tehtud erialased panused märgitakse ära ühisautorlusena, kusjuures esimesena märgitakse isik, kelle panus on peamine. Väiksemad erialased panused ja ulatuslikud vormistuslikud või muud mitteerialased panused võib ära märkida joonealuste märkustena või sissejuhatavas või autori märkuste tekstilõigus. Viited tuleb lisada avaldatud kui ka mitteavaldatud materjalide kohta, mis on otseselt mõjutanud uurimistööd või kirjutist. Kui psühhoterapeutid koondavad ja toimetavad avaldamiseks teiste autorite materjali, avaldavad nad selle materjali autorite grupi nime all ja märgivad end, kui nii sobib, kolleegiumi juhi või toimetajana. Kõik panustajad peavad olema ära märgitud ja viidatud.

6g: Viies uuringuid läbi institutsioonides või organisatsioonides, tagavad psühhoterapeutid vastavate uuringute tegemiseks kohased load. Nad on teadlikud oma kohustusest tulevaste uurijate ees ning tagavad, et vastavad institutsioonid saavad uurimuse kohta adekvaatse teabe ning kohase tunnustuse oma panuste eest.

7. AVALIKUD ESINEMISED

Üldpõhimõte: Psühhoterapeutide avalikud esinemised, teavitus teenustest, reklaam ja turunduslik tegevus kannavad eesmärki aidata avalikkusel teha informeeritud otsuseid ja valikuid. Psühhoterapeutid esitavad täpse ja adekvaatse teabe oma erialase kvalifikatsiooni, liikmelisuse ja funktsioonide kohta, aga ka nende institutsioonide või organisatsioonide kohta, millega on nemad ise või nende teadaanded seotud. Avalikes teadaannetes, mis sisaldavad psühhoteraapia alast informatsiooni või erialaseid hinnanguid või jagavad teavet tehnikate, toodete, publikatsioonide ja teenuste kättesaadavuse kohta, toetuvad psühhoterapeutid üldaktsepteeritud andmetele ja tehnikatele, võttes arvesse selliste tõendite ulatust ja ekslikkuse võimalust.

7a: Erialaste teenuste kuulutamisel või reklaamimisel võivad psühhoterapeutid teenuse pakkuja ja sisu kirjeldamiseks välja tuua järgmist informatsiooni: nimi, kõrgeim akadeemiline kraad või väljaõppe sertifikaat, mis on omandatud akrediteeritud õppeasutusest, kuupäev, tüüp, ECP tunnustus, kuuluvus psühhoteraapia alastesse organisatsioonidesse ja erialaselt asjakohastesse või asjassepuutuvatesse organitesse, aadress, telefoninumber, vastuvõtuajad, lühike nimekiri pakutavatest psühholoogilistest teenustest, kohane hinnainfo, võõrkeeleoskus, kindlustust või kolmandate isikute kaudu tasumist puudutav info ning muu lühike ja

asjakohane teave. Täiendavat teavet või olulist tarbijainfot võib lisada, kui see pole keelatud mõne muu selle eetikakoodeksi osaga.

7b: Kui psühhoterapeudid jagavad teavet psühhoterapeutiliste teenuste või publikatsioonide kättesaadavuse kohta, ei tohi nad enda organisatsioonilist kuuluvust välja tuues jätta ekslikku muljet sponsorlusest või sertifitseerimisest nende organisatsioonide poolt. Psühhoterapeudid ei esita oma kuuluvust Euroopa või riiklikku registrisse ning institutsioonilist või assotsiatsioonilist staatust viisil, mis võimaldab arvata, et selline staatus on seotud spetsiaalse erialase kompetentsi või kvalifikatsiooniga.

Avalikuks esinemiseks loetakse muuhulgas kommunikatsiooni ajakirjade, raamatute, listide, nimistute, interneti, televisiooni, raadio või filmi vahendusel. Avalikud esinemised ei tohi sisaldada i) valesid, kelmuslikke, eksitavaid, petlikke või ebaõiglasi väiteid; ii) faktide või väidete väärtõlgendusi, mis tõenäoliselt eksitavad või petavad, kuna kontekstis on asjakohased faktid esitatud vaid osaliselt; iii) patsientide kinnitusi psühhoterapeudi teenuste või toodete kvaliteedi kohta; iv) väiteid, mis loovad või tekitavad kavatsuslikult või tõenäoliselt valesid või põhjendamata ootusi soodsate tulemuste saavutamisele; v) väiteid, mis viitavad ebatavalistele, ainulaadsetele või ainukordsetele võimetele; vi) väiteid, mis tahtlikult või tõenäoliselt apelleerivad kliendi hirmudele, ärevusele või emotsioonidele, tekitades tunde, et nad võivad pakutud teenustest ilma jääda; vii) väiteid pakutavate teenuste võrdleva soovitatavuse kohta; viii) individuaalklientide otsest üleskutset.

7c: Psühhoterapeudid ei paku pressi, raadio, televisiooni või muu suhtlusmeediumi esindajale ootusest või vastutasuks erialase reklaami eest uudislõiguse tasu ega muud väärtuslikku. Makstud reklaam peab olema selliselt nimetatud, välja arvatud juhul, kui see on kontekstist ilmne, et tegemist on makstud reklaamiga. Kui teadaanne edastatakse avalikkusele raadio või televisiooni vahendusel, peab see olema eellindistatud ja psühhoterapeudi poolt heaks kiidetud. Psühhoteraapeut hoiab reklaamide ja salvestiste koopiaid alal.

7d: „Isikusliku kasvu gruppide“, erihuvi gruppide, kursuste, kliinikute, koolituste ja agentuuride kuulutused või reklaamid esitavad selgesõnaliselt pakutava kogemuse või koolituse eesmärgi ja kirjelduse. Meeskonnaliikmete haridus, väljaõpe ja kogemus on selgelt välja toodud ja kättesaadav enne grupi, väljaõppe või teenuse algust. Selgelt esitatud hinnad ja kõikvõimalikud lepingulised tingimused on kättesaadavad enne osalemist.

7e: Psühhoterapeudid, kes on seotud psühhoterapeutiliste tehnikate, toodete, raamatute või muu sellise kommertslikult müüdava kauba arendamise või turundamisega, tagavad teadaannete ja reklaamide võimalikult professionaalse, teaduslikult aktsepteeritava, eetilise ja faktiliselt informatiivse laadi.

7f: Psühhoterapeudid ei osale isikliku kasu saamise eesmärgil kommertslikes teadaannetes ja reklaamides, soovitades üldsusel osta või kasutada era- või ainupakkuja tooteid või teenuseid, kui reklaamis osalemis aluseks on ainuüksi nende esitlemine psühhoterapeudina.

7g: Psühhoterapeudid tutvustavad psühhoteraapia alast teadust ja kunsti ning pakuvad oma teenuseid, tooteid ja publikatsioone ausalt ja täpselt, vältides eksitamist läbi sensatsiooni tekitamise, liialduste või pinnapealsuse. Psühhoterapeudid juhinduvad oma peamisest kohustusest aidata inimesi informeeritud otsuste, arvamuste ja valikute kujundamisel.

7h: Koolitajatena tagavad psühhoterapeudid, et kataloogides ja kursuste kirjeldustes ära toodud teave on täpne ja mitte eksitav, eriti mis puudutab õppes käsitletavaid teemasid, edasijõudmise hindamise aluseid ja kursuse kogemuslikku olemust. Töötube, seminare või muid hariduslikke programme kirjeldavates teadaannetes, brošüürides või reklaamides on välja toodud sihtrühm, aga ka osalemise eeldused, hariduslikud eesmärgid ja käsitletud materjalide olemus. Sellistes teabematerjalides on adekvaatselt esitatud ka programmi läbi viiva psühhoterapeudi haridus, väljaõpe ja kogemus ning kõikvõimalikud tasud.

7i: Avalikud üleskutsed või reklaamid, milles pakutakse uurimustesse osalejate leidmise eesmärgil ajendina kliinilisi või muid professionaalseid teenuseid, peavad selgitama nende teenuste olemust ning uurimuses osalemisega kaasnevat rahalisi ja muid kohustusi.

7j: Psühhoteraapeut võtab oma kohuseks kutsuda korrale neid, kes lähevad psühhoterapeudi kvalifikatsiooni või tooteid ja teenuseid pakkuvat asutust esindades vastuollu siintoodud põhimõtetega.

7k: Individuaalseid diagnostilisi või terapeutilisi teenuseid pakutakse vaid professionaalse psühhoterapeutilise suhte raames. Andes isiklikku nõu avalike loengute või demonstratsioonide käigus, ajalehe- või ajakirjaartiklite kaudu, raadio või telesaadete, e-posti või sarnase meedia kaudu, kasutab psühhoteraapeut värskeimat asjakohast teavet ja lähtub oma hinnanguis kõrgeimatest erialastest standarditest.

7l: Tooted, mida kirjeldatakse või esitletakse avalikel loengutel või demonstratsioonidel, ajalehtede või ajakirjaartiklites, raadio või telesaadetes, e-posti või sarnase meedia vahendusel vastavad samadele tunnustatud standarditele, mis kehtivad toodetele, mida kasutatakse professionaalse suhte raames.

8. HINDAMISTEHNİKAD

Üldpõhimõte: Arendades, publitseerides ja kasutades psühhoterautilisi või psühholoogilisi hindamisvahendeid, annavad psühhoterapeudid oma parima, et toetada kliendi heaolu ja parimaid huve. Nad on hindamistulemuste väärkasutamise suhtes valvsad. Nad austavad kliendi õigust saada informatsiooni hindamistulemuste, tõlgenduste ning tehtud järelduste ja soovitude aluste kohta. Psühhoterapeudid teevad kõik endast oleneva, säilitamaks teste ja teisi hindamisvahendeid turvaliselt, lähtudes õiguslikest piiridest. Nad püüavad tagada, et teised kasutavad hindamisvahendeid adekvaatselt.

8a: Hindamistehnikaid kasutades austavad psühhoterapeudid kliendi õigust saada kliendile arusaadavas keeles selgitusi tehnikate olemuse ja eesmärgi kohta, välja arvatud juhul kui vastupidises on eelnevalt üheselt kokku lepitud. Kui selgitajaks on kolmas osapool, tegutseb psühhoteraapeut selle nimel, et tagada selgituste adekvaatsus.

8b: Psühhoterapeudid, kes vastutavad psühholoogiliste testide ja teiste hindamisvahendite arendamise ja standardiseerimise eest, kasutavad tunnustatud teaduslikke protseduure ja järgivad kohaseid EAP, riiklikke ning institutsionaalseid või organisatsioonilisi standardeid.

8c: Hindamistulemusi esitades toovad psühhoterapeudid välja kõik teadaolevad reliaablust ja valiidsust puudutavad kahtlused, mis tulenevad hindamise olukorrast või normide ebakohasusest testitud isikute puhul. Psühhoterapeudid annavad oma parima, tagamaks, et teised isikud ei saa hindamistulemusi ja nende tõlgendusi väärkasutada.

8d: Psühhoterapeudid annavad endale aru, et hindamistulemused vananevad ega anna hinnatust terviklikku pilti. Nad annavad oma parima, vältimaks ja ennetamaks ebatäielikku hindamist või vananenud mõõdikute väärkasutust.

8e: Psühhoterapeudid, kes pakuvad skoorimise ja interpreteerimise teenust, suudavad esitada adekvaatseid tõendeid tõlgenduste tegemiseks kasutatud programmide ja protseduuride valiidsuse kohta. Psühhoterapeudid väldivad igati hindamisraportite väärkasutamist.

8f: Psühhoterapeudid ei toeta ega julgusta õpetamise, spondeerimise või supervisiooni kaudu psühhoterautiliste või psühholoogiliste hindamismeetodite kasutamist ebapiisava ettevalmistuse või muul moel mittekvalifitseeritud isikute poolt.

9. UURIMISTÖÖ

Üldpõhimõte: Uurimistöõ ettevõtmisel toetub psühhoterapeut oma kaalutletud otsusele, kuidas parimal moel panustada inimteadusesse ja inimeste heaolusse. Uurimuse läbiviimise kasuks otsustades kaalub psühhoterapeut erinevaid alternatiive, kuidas uurimisalast tööjõudu ja ressursse rakendada. Sellele kaalutlusele tuginedes viib psühhoterapeut läbi uurimuse, mis austab ja arvestab osalejate väärikust ja heaolu ning juhindub inimestega läbi viidavat uurimistööd puudutavatest reeglitest ja professionaalsetest standarditest.

9a: Uurimust kavandades on uurimust läbi viival psühhoterapeutil (uurijal) vastutus hinnata hoolikalt selle eetilist vastuvõetavust. Kui teaduslike ja inimlike väärtuste kaalumisel on näha mõõndusi ükskõik millise põhimõtte osas, on uurijal samaväärselt tõsine kohustus otsida eetikaküsimuses nõu ja järgida rangeid ettevaatusabinõusid, kaitsmaks osalejate õigusi.

9b: Uurija peamine eetiline mure on kaaluda, kas tunnustatud standarditest lähtudes on kavandatud uurimuses osalemine osaleja jaoks seotud riskiga või minimaalse riskiga.

9c: Uurijal on alaline vastutus tagada uurimuse eetiline läbiviimine. Ühtlasi vastutab uurija uurimuses osalejate eetilise kohtlemise eest kaastöötajate, assistentide, õpilaste ja alluvate poolt, kes ka ise kannavad samasugust kohustust.

9d: Kui tegemist pole minimaalse riskiga uurimusega, sõlmib uurija osalejatega enne uurimuse algust selge ja õiglase kokkuleppe, mis selgitab mõlema poole kohustusi ja vastutust. Uurija on kohustatud austama kõiki lubadusi ja kohustusi, mida see kokkulepe sisaldab. Uurija teavitab osalejaid uurimuse kõigist asjaoludest, mis võiksid arvatavalt mõjutada tahtlust osaleda, ning selgitab kõiki uurimuse aspekte, mille kohta osalejad küsivad. Juhul kui enne informeeritud nõusoleku saamist ei saa kõike avalikustada, on vaja võtta kasutusele täiendavad abinõud, et kaitsta uurimuses osalejate heaolu ja väärikust. Uurimistööd lastega ja osalejatega, kelle erivajadused takistavad arusaamist ja/või suhtlust, eeldavad erilisi protseduure nende inimeste turvalisuse tagamiseks.

9e: Uuringu metodoloogilistest nõudmistest tulenevalt võib varjamine või petmine paista vajalik. Enne sellise uuringu läbiviimist on uurijal eriline vastutus i) teha kindlaks, kas selliste tehnikate kasutamine on uuringu eeldatava teadusliku, haridusliku või rakendusliku väärtuse seisukohalt õigustatud; ii) teha kindlaks, kas on alternatiivseid lähenemisi, mis ei hõlma varjamist või pettust; ja iii) tagada, et osalejatele antakse piisavad selgitused esimesel võimalusel. Kehtib presumptsioon selliseid tehnikaid mitte kasutada.

9f: Uurija austab inimese vabadust loobuda osalemast või katkestada uuringus osalemine igal hetkel. Juhul kui uurija on osaleja suhtes autoriteetsel või mõjukal positsioonil, tuleb osaleja vabadust kaitsta erilise hoole ja kaalutlusega. Muuhulgas, kuid mitte ainult, tuleb selliselt

käsitleda olukordi, kui osalust nõutakse töö raames või kui osaleja on uurija õpilane, klient või alluv. Indiviidi õigused on tähtsamad kui uurija vajadus uuringut läbi viia.

9g: Uurija kaitseb osalejat uurimise protseduurist tuleneva füüsilise ja vaimse ebamugavuse, kahju ja ohu eest. Kui selliste tagajärgede risk on olemas, informeerib uurija osalejat sellest asjaolust. Protseduure, mis tõenäoliselt põhjustavad uurimuses osalejale tõsist või püsivat kahju, ei kasutata, välja arvatud juhul, kui nende kasutamata jätmine võib põhjustada osalejale suuremat kahju või kui uurimisel on suur potentsiaalne kasu ning igalt osalejalt on võetud täielikult informeeritud ja vabatahtlik nõusolek. Osalejat peab teavitama sellest, kuidas uurijaga mõistliku ajaperioodi jooksul ühendust saada, kui ilmneb stress või võimalik kahju või tekib uurimusega seotud küsimusi või muresid. Osalejalt võetud nõusolek ei piira nende seadustest tulenevaid õigusi ega vähenda uurija seadusest tulenevaid kohustusi.

9h: Andmete kogumise järel annab uurija osalejale informatsiooni uuringu olemusest ja püüab kummutada võimalike tekkinud eksiarusaamu. Kui teaduslikud või inimlikud väärtused õigustavad selle informatsiooni jagamist viivitusega või kinnipidamist, kannab uurija erilist vastutust uuringut jälgida ja tagada, et osalejale ei teki ühtegi kahjustavat tagajärge.

9i: Kui uuringu protseduuridel on osalejale soovimatud tagajärjed, sealhulgas pikaajalised tagajärjed, on uurija kohustatud neid tuvastama, eemaldama või parandama.

9j: Uuringu käigus osaleja kohta kogutud informatsioon on konfidentsiaalne, kui vastupidises pole eelnevalt kokku lepitud. Kui on võimalus, et kolmandad isikud võivad saada sellisele informatsioonile ligipääsu, selgitatakse informeeritud nõusoleku küsimise käigus seda võimalust ja konfidentsiaalsuse kaitsmiseks kasutatavaid meetmeid.

Euroopa Psühhoteraapia Assotsiatsioon (EAP)

Viin, juuli 2002. a

Parandatud versioon on vastu võetud Belgradis oktoobris 2018. a.

www.europsyche.org